

Cecilia Magnusson Olav Torvund (red)

Edb, kontrakter og opphavs- rett

TANO

**Nordisk årbok
i retts-
informatikk
1986**

Innhold

1. Juristen og datamarkedet – inledning 9
Cecilia Magnusson og Olav Torvund
2. ADB-avtalens fallgror 11
Peter Seipel
3. EDB-kontrakter – et unikt område? 22
Peter Blume
4. EDB-kontrakter – regulering av mislighold 36
Jacob Helge Kolrud
5. Rättsskydd av ADB-produkter 46
Jukka Liedes
6. Rettslig beskyttelse av integrerte kretser 56
Jon Bing
7. Rättsskyddsproblematiken ur de multinationella datorföretagens synvinkel 70
Erik Schale
8. Kommande lagstiftning 80
Roland Halvorsen
9. Tredjemanns immaterialrett som "mangel" ved overdragelse av opphavsretten til et datamaskinprogram 99
Magnus Stray Vyrje
10. Programvare som massevare 123
Tarjei Stensaasen

Originalens tittel:

ADB, avtal och opphovsrett

© 1986 Cecilia Magnusson, Olav Torvund, PA Norstedt & Sønners forlag, Stockholm

Norsk Utgave:

© 1986 TANO A.S., Oslo

Omsetj: Rolf Hernegran

ISBN 82 518 2256-4

Utg. Maj Britt Pamp

Trykkeri: Studentlitteratur, Lund 1986

Det må ikke kopieres fra denne bok utover det som er tillatt etter bestemmelsene i "Lov om opphavsrett til åndsverk", i "Lov om rett til fotografi" og i "Avtale mellom staten og rettighetshavernes organisasjoner om kopiering av opphavsrettslig beskyttet verk i undervisningsvirksomhet". Brudd på disse bestemmelsene vil bli anmeldt.

11. Fjernføring av datorprogram, ett skyddsproblem 130

Georg Helligren

12. Databasavtal 146

Anna Lena Axelsson

13. Juridiske aspekter ved lagring av opphavsrettslig vernet materiale i databaser 161

Einar Stensaasen

14. Vilket rättskydd önskar databasmarknaden? 165

Ulf Hansson

Rättsinformatik i Norden 175

Danmark – *Strange Beck* og *Ole Bruun Nielsen*

Finland – *Ritva Juntunen* och *Anette Kavaleff*

Norge – *Olav Torvund*

Sverige – *Cecilia Magnusson*

Medverkande författare 193

Föreningen för ADB-juridik i Finland 195

Norsk forening for jus og edb 196

Svenska föreningen för ADB och juridik 197

1. Juristen og datamarkedet

Inledning

Informasjon er en vare som får stadig større betydning i det moderne samfunnet. Samfunnet kan ikke klare seg uten store informasjonsmengder til og fra industrien, administrasjonen og enkeltmenneskene. Rundt dette informasjonsbehovet har det vokst opp en industri som i løpet av kort tid er blitt den økonomisk sett viktigste industrisektoren i verden: Informasjons- eller dataindustrien. Det produseres og omsettes både informasjon og verktøy for å behandle denne informasjonen. Dette verktøyet kan bestå av både maskiner og programmer (som i seg selv er informasjon), kommunikasjonslinjer, kommunikasjonsnett, etc.

Informasjonen er en meget spesiell vare. Den kan hverken gripes eller ses, men er alltid i høyeste grad til stede. Den kan mangfoldiggjøres i det uendelige uten at den originale informasjonen av den grunn forsvinner eller endres. I løpet av sekunder kan den flyttes fra den ene siden av jordkloden til den andre, eller eventuelt ut til en satellitt som svever i en bane rundt jorden.

Økonomisk sett er også informasjonen spesiell. Det kan koste svært mye å utvikle informasjon, hva enten dette er en roman, en film eller et dataprogram. Men når informasjonen først er utviklet, er reproduksjonskostnadene forsvinnende små. Den som har betalt utviklingen vil ha en rimelig fortjeneste på sin investering, og må kreve en del av utviklingskostnadene dekket gjennom hver kopi som selges. Men når andelen av utviklingskostnadene kanskje utgjør 100-ganger kopieringskostnadene er det fristende å skaffe seg kopier til eget bruk eller for salg mot å betale bare for kopieringen. Man får et problem med piratkopiering.

Piratkopiering er ikke noe nytt som har kommet med datamaskinene. Det har blitt ett stadig større problem ettersom reproduksjonsteknikkene er blitt forbedret. Men med datamaskinene kom også den perfekte kopimaskin. En kopi av et dataprogram er presis like god som originalen. Man vil ikke merke noen forskjell i bruk.

Informasjonens økende betydning har forsterket behovet for å beskytte denne informasjonen, og dermed for den rettslige reguleringen knyttet til slik informasjon. Videre er det et behov for å vite hvordan man gjennom avtaler kan sikre sine rettigheter ved overdragelser i dette markedet.

I denne utgaven av Nordisk årbok i rettsinformatikk har vi valgt å se nærmere på de problemer som her er skissert. Boken inneholder analyser av de rettslige problemene, drøttelser av kontraktsregulering og av hva man i praksis kan (og ikke kan) gjøre når ens rett er krenket.

Arboken foreligger nå i sin tredje utgave, og vi kan etterhvert begynne å henvise tilbake til tidligere utgaver. Både årboken for 1984, "Juristen i datasamhället" og for 1985, "Juristen och datasäkerheten" inneholder artikler med tilknytning til hovedtemaet i årets utgave.

Fra 1984-utgaven nevnes Peter Seipels to artikler "Information i paket och bitar" og "Rättsskydd av program- och datavara". Videre Anne Kirsti Brækkes artikkel "Telekommunikasjon – informasjon og monopol", Jørgen Bull artikkel om "Arbeidsgiveres og arbeidstagers rettigheter i dataprogrammer" og Ulf Hansons artikkel om "Konsultansvar på informationsbehandlingsområdet".

Fra 1985-utgaven vil vi nevne følgende artikler: Ulf Hanson: "Ansvar for information från databaser", Thomas Prebensen Steen: "Post- og Televerkets regulerte ansvar – særlig ved transport av data", Jon Bing: "Risiko og ansvar ved telekommunikasjon", Arve Føyen: "Ansvar for data fjernbehandling", Odd-Einar Christoffersen: "Forsikringsbehov og -muligheter ved leveranse og drift av dataanlegg", Peter Seipel: "ADB-försäkringar" og Rainer Oesch: "Försäkringarnas betydelse som skyddsmedel för ADB-säkerhet i Finland".

Vi tror at Nordisk årbok i rettsinformatikk vil gi en god oversikt over de viktigste problemer en jurist vil møte i data- og informasjonsmarkedet.

Stockholm/Oslo januar 1986

Cecilia Magnusson

Olav Torvund

2. ADB-avtalens fallgror

Peter Seipel

2.1 Formaliteter och fallgror

I varje avtal om någon viss produkt eller prestation kan man urskilja tre grupper av klausuler. Den första gruppen rör formaliteter eller sådant som man känner igen från avtal till avtal också när dessa hör hemma inom olika affärsområden. Hit hör t ex avtalsbestämmelser om skriftlig form hos tilläggsöverenskommelser och om rangordningen mellan avtalsbilagor. Den andra gruppen rör regleringar som är mer eller mindre speciella för just en viss typ av avtal. Det kan handla om högst skiftande ting: inverkan av förändrade valutakurser på angivna priser, verkan av uteblivna exportlicenser, fördelning av immateriella rättigheter o s v.

Den tredje gruppen, och det är denna som vi här framför allt skall ägna uppmärksamheten åt, har att göra med sådana förhållanden som för varje avtal utmärker sig som speciellt känsliga. Det handlar med andra ord om svårigheter och risker som hänger mer eller mindre nära samman med själva avtalstypen och som erfarenhetsmässigt kan vålla parterna bekymmer även när dessa strävat efter att åstadkomma uttömmande och precisa skrivningar.

2.2 ADB-avtalens typer och egenskaper

ADB avtalen är av flera slag. Där finns köp av datorutrustning, anskaffning av konsulttjänster och nyttjande av databaser. Där finns licenser till standardprogramvaror, anlitande av servicebyråtjänster och försäkring av ADB-verksamhet. Sammanfattningsvis kan man hit föra alla avtal som väsentligen rör produkter eller tjänster anknutna till eller inriktade på informationsteknologi, IT. Det mest typiska ADB-avtalet är anskaffning av ett ADB-system, d v s en totalitet av datorutrustning, kommunikationsutrustning, programvaror, beskrivningar, persontjänster och kunnande.

Avtalens samband med IT är alltså grundläggande. Samtidigt måste man konstatera att tonvikten snarare ligger på information än på dator- och telekommunikationsteknik. Enkelt uttryckt spelar som regel information nedlagd i datorprogram, datasamlingar och databehandlingslösningar en mer framträdande roll än maskinutrustningen. Förhållandet gäller inte minst om man ser till vilka

De innledende årganger av **Nordisk** årbok i rettsinformatikk overblikker ulike områder av emnet.

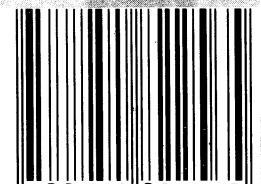
Denne gangen er turen kommet til spørsmål om kontrakter og opphavsrett. Hva kjønnetegner standardavtaler på edb-området? Hvilke rettslige komplikasjoner møter en i den internasjonale handelen med datamaskiner og datamaskinprogrammer? Kan opphavsretten beskytte elektroniske konstruksjoner? Hvordan avtaler man om tjenester fra databaser?

Innholdet i den tredje årboken spenner over mange emner. Den belyser informasjonsrettslige spørsmål innen rettsinformatikken av stor betydning, ikke minst fra et praktisk synspunkt. Boken burde være egnet som lærebok i kurs om bla. jus og edb.

Årboken er utgitt av Norsk forening for Jus og Edb og Svenska Föreningen för ADB och Juridik. I Norge og Danmark distribuerer den norske foreningen boken i samarbeid med Den Norske Dataforening (DND).

ISBN 82-518-2256-4

9 788251 822565